

BLOKTILSKUDSFORHANDLINGER FOR BUDGETÅRET 2003

I. Generelt

Forhandlingerne mellem Landsstyret og De Grønlandske Kommuners Landsforening bygger på budgetsamarbejdsaftalen fra 1996. Den administrative budgetgruppe har siden februar 2002 jævnligt holdt møder for at drøfte forhold af fælles økonomisk interesse for hjemmestyret og kommunerne med henblik på at indgå aftale om bloktilskud for 2003.

Budgetforhandlingerne er sket ud fra de politiske tilkendegivelser, der er fremkommet siden efteråret 2001.

Parterne er enige om, at det grønlandske samfund i en årrække har befundet sig i en højkonjunktur med høj vækst i skatteindtægterne og en relativ lav ledighed. Parterne er samtidig enige om, at meget nu tyder på, at Grønland nu går ind i en periode med aftagende vækst.

Hvis konjunkturerne vender, vil kommunernes udgifter til hjælp til arbejdsløse i form af offentlig hjælp og beskæftigelsefremmende tiltag stige. En konsekvens heraf kan være faldende likviditet og evt. underskud på de kommunale budgetter. Der er enighed mellem parterne om, at kommunerne skal konsolidere deres økonomi, således at de er forberedt på dårligere konjunkturer.

Der er enighed mellem parterne om, at indførelse af "Atuarfitsialak" med vedtagelsen af den nye folkeskoleforordning på Landstingets forårssamling 2002 vil medføre merudgifter for kommunerne i form af flere undervisningstimer og til honorering af elevrepræsentanter i skolebestyrelserne. Parterne er endvidere enige om, at kommunerne skal have fuld kompensation for merudgifterne.

Landsstyret fremsætter på landstingets efterårssamling 2002 forslag om en ny forordning om børn og unge. Parterne er enige om, at kommunerne skal kompenseres for de merudgifter, som den nye forordning medfører.

Landstingsforordningen ændrer grundlaget for hjælp til børn og unge fra mindsteindgrebsprincippet til behovsprincippet. Forordningen indeholder en række nye tiltag som indebærer merudgifter for kommunerne til personlig rådgivning, aflastning, efterskoleophold, professionel plejefamilie og udmåling af forsørgelse for alle plejebørn.

Landsstyret fremsætter endvidere på Landstingets efterårssamling 2002 forslag til ændring af landstingsforordning om leje af boliger. Der er enighed mellem parterne om, at

kommunerne skal kompenseres for de merudgifter som ændringen af forordningen medfører.

Kommunerne får øgede udgifter som følge af et loft for maksimalt kapitalafkast og nye regler for depositumlån. Desuden kan kommunerne få øgede udgifter som følge af nye regler for boligsociale anvisninger og til administration af forordningen.

Der er enighed om, at spørgsmålet om størrelsen af kompensationen til kommunerne forhandles i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne mellem kommunerne og hjemmestyret for budgetåret 2005. Kommunerne kompenseres for øgede udgifter fra forslaget til ændring af landstingsforordning om leje af boliger træder i kraft. Kompensationens størrelse fastsættes på baggrund af en opgørelse over kommunernes øgede udgifter i 2003.

Der er enighed mellem parterne om budgetterne og satserne for takstbetaling på institutionerne for børn og unge i 2003. Samtidig er der enighed om at der er behov for en yderligere belysning af årsagerne til budgetoverskridelserne på området i 2001 og 2002, og at disse undersøgelser kan danne baggrund for en genoptagelse af forhandlingerne om takstbetaling i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne mellem kommunerne og hjemmestyret for budgetåret 2004.

II. Konkrete punkter til forhandling i forbindelse med forslag til finanslov for 2003.

Merudgifter ved indførelse af Atuarfitsialak

Der er enighed mellem parterne om at kommunerne skal have fuld kompensation for merudgifter som konsekvens af den nye folkeskoleforordning som blev vedtaget på landstingets forårssamling 2002 med ikrafttræden pr. 1.8.2003.

Der er enighed mellem parterne om at kommunerne kompenseres med 2.823.000 kr. i 2003 som konsekvens af et øget timetal. Desuden kompenseres kommunerne for udgifter til honorering af elevrepræsentanter i skolebestyrelserne som andrager 128.000 kr. pr. skoleår. Bloktilskuddet forhøjes i 2003 med udgifterne til elevrepræsentanter fra 1.8.2003 i alt 53.000 kr.

Der er nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra KANUKOKA, Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling og Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Kirke. Arbejdsgruppen har til opgave at udarbejde et forslag til ny tjenestetidsaftale på IMAK-området gældende fra 1.8. 2003. Arbejdsgruppen har som mandat, at den nye tjenestetidsaftale skal være udgiftsneutral i forhold til nugældende arbejdstidsaftale og nugældende folkeskoleforordning. I det omfang forhandlingen med IMAK måtte medføre merudgifter for kommunerne er der enighed om, at kommunerne også skal kompenseres for disse udgifter. En eventuel regulering skal aftales, når den nye arbejdstidsaftale er indgået.

Landstingsforordning om børn- og unge

Landsstyret fremsætter på landstingets efterårssamling 2002 forslag om en ny landstingsforordning om børn og unge. Parterne er enige om, at kommunerne skal kompenseres for de merudgifter som den nye forordning medfører for kommunerne.

Landstingsforordningsforslaget ændrer grundlag for hjælp til børn og unge fra mindsteindgrebsprincippet til behovsprincippet. Forordningen indeholder en række nye tiltag som indebærer merudgifter for kommunerne til personlige rådgivning, aflastning, efterskoleophold, professionel plejefamilie og udmåling af forsørgelse af alle plejebørn. Til dækning af disse merudgifter øges bloktilskuddet til kommunerne med 15,9 mio. kr. årligt.

Parterne er enige om, at der i forbindelse med forhandling af bloktilskuddet til kommunerne for 2006 laves en opgørelse over de omkostninger som kommunerne har haft som konsekvens af den nye forordning. Opgørelsen vil omfatte hele børn- og ungeområdet, dvs. opfølgningen skal også tage hensyn til, om kommunerne sparer på andre områder eksempelvis ved færre placeringer af børn på institutionerne.

Parterne er endvidere enige om, at der skal afholdes kurser for professionelle plejefamilier, samt for de kommunale administrative medarbejdere i rekruttering af familier og introduktion af plejefamilier. Udvikling, afholdelse og finansiering af kurserne afholdes af Hjemmestyret.

Pris- og lønregulering

Det er aftalt, at kommunernes bloktilskud til dækning af pris- og lønstigninger i 2003 fremskrives med 23,2 mio. kr., hvilket svarer til en fremskrivning på 3,28%.

Satser på skoleområdet.

Satsen for vidtgående specialundervisning er for 2003 fastsat til 13.059 kr. pr. lærerskematime pr. år og taksten for betaling for skoleelever der modtager undervisning udenfor hjemkommunen er fastsat til 38.874 kr. pr. elev pr. år.

Der er enighed mellem parterne om, at en regulering skal finde sted, såfremt:

- overenskomstforhandlinger på IMAK-området med virkning fra 1.4. 2003 afviger væsentligt fra den generelle fremskrivningsprocent.
- ny arbejdstidsaftale pr. 1.8. 2003 medfører væsentlige ændringer i beregningsgrundlaget for satsen.

En regulering finder i givet fald sted i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne for budgetår 2004.

Døgninstitutioner for børn- og unge

I samarbejde mellem hjemmestyret og KANUKOKA er der opnået enighed om budgetterne for institutionerne for børn og unge i 2003.

Aftalen betyder, at takstbetalingen i 2003 på almindelige børnehjem fastsættes til 607 kr. pr. døgn og takstbetalingen for behandlingshjem fastsættes til 819 kr. pr. døgn.

Da 50% af budgetterne på institutionerne for børn- og unge finansieres via en reduktion i bloktilskuddet er det samtidig aftalt, at bloktilskuddet til kommunerne i 2003 reduceres med 7.725.000 kr.

Det er desuden aftalt, at Hjemmestyret løbende foretager en streng budgetkontrol med månedlige budgetopfølgninger, der sendes til institutionerne og i kopi til KANUKOKA

Der er enighed om, at Hjemmestyret og KANUKOKA i samarbejde fortsat vil søge at afdække årsagen til de sidste års stigning i udgifterne til institutionerne for børn og unge og at disse undersøgelser kan danne baggrund for en genoptagelse af forhandlingerne om takstbetaling i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne mellem kommunerne og hjemmestyret for budgetåret 2004.

Samtidig er der enighed mellem parterne om at der skal arbejdes videre med en ændret organisering af institutionernes drift, med henblik på at Hjemmestyret på længere sigt kan drive institutionerne mere økonomisk.

Endelig er der enighed om, at hvis opfølgningen viser, at det faktiske forbrug forventes at afvige fra budgetterne, så skal enten forbruget på døgninstitutionerne og/eller taksterne justeres enten i nedad- eller opadgående retning.

Landstingsforordning om leje af boliger

Landsstyret fremsætter på Landstingets efterårssamling 2002 forslag til ændring af landstingsforordning om leje af boliger. Der er enighed mellem parterne om, at kommunerne skal kompenseres for de merudgifter som den nye forordning medfører.

Kommunerne får øgede udgifter som følge af et loft for maksimalt kapitalafkast og nye regler for depositumlån. Desuden kan kommunerne få øgede udgifter som følge af nye regler for boligsociale anvisninger og til administration af ordningen.

Der er enighed om, at spørgsmålet om størrelsen af kompensationen til kommunerne forhandles i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne mellem kommunerne og hjemmestyret for budgetåret 2005. Kommunerne kompenseres for øgede udgifter fra forslaget til ændring af landstingsforordning om leje af boliger træder i kraft. Kompensationens størrelse fastsættes på baggrund af en opgørelse over kommunernes øgede udgifter i 2003.

Ændrede regler for tildeling af alderspension

Som opfølgning på bloktilskudsforhandlingerne om bloktilskuddet for budgetåret 2000, hvor der blev forhandlet kompensation som følge af en forøgelse af pensionsalderen til 63 år, følger kommunerne og hjemmestyret de økonomiske konsekvenser for kommunerne af de ændrede regler.

For 2003 er det aftalt, at bibeholde den tidligere aftalte kompensation på 2 mio. kr.

Spørgsmålet om kompensation for 2004 og årene fremover vil blive forhandlet igen under bloktilskudsforhandlingerne for budgetåret 2004.

Ændret finansiering af førtidspension

I henhold til aftalen om bloktilskuddet til kommunerne for 2001 og 2002 om ændring af finansieringen af førtidspension fra en kommunal finansiering på 10% til en kommunal finansiering på 50% er det tidligere aftalt, at der skal ske en forhøjelse af kommunernes

bloktilskud, der betyder, at kommunerne får fuld kompensation ved omlægningen både på kort og på langt sigt.

For budgetåret 2003 er det aftalt, at bloktilskuddet til kommunerne på denne baggrund forhøjes med 4.004.000 kr.

Det er endvidere aftalt, at Hjemmestyret og kommunerne i samarbejde vil etablere en procedure for indberetning fra kommunerne, der kan sikre at der løbende er overblik over det samlede antal førtidspensionister. Oplysningerne skal foreligge på CPR-registrant og opdelt på hvilke år pensionen er tildelt af hensyn til den løbende opfølgning. Oplysningerne kan medføre en regulering af tidligere års kompensation. Oplysningerne skal i videste muligt omfang foreligge i elektronisk form.

III. Hensigtserklæringer

Parterne er enige om følgende hensigtserklæringer:

Skolerenoveringer

Det blev i bloktilskudsaftalen for budgetåret 2000 aftalt, at kommunerne i hvert af årene 2000-2003 skulle bidrage med 9 mio. kr. til skolerenoveringer.

Landsstyret har i forslag til Finanslov 2003 fremsat forslag om at der i 2003 afsættes 7,0 mio. kr. til renovering af skoler. Landsstyret har til hensigt at udarbejde ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 2003 som vil bringe bevillingerne til renoveringerne af skolerne op mod niveauet 27 mio. kr. i alt.

Restancer på A-bidrag

Parterne er enige om, at de stadigt stigende restancer på A-bidrag er et problem for kommunerne.

Parterne har nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter for Hjemmestyret og KANUKOKA, som har til opgave at undersøge området nærmere. Der er enighed om at undersøge, om der er behov for ændringer i den sociale lovgivning for at give mulighed for, at løbende A-bidrag kan betales via offentlig hjælp, ligesom der er behov for, at der fastsættes klare regler for, hvornår A-bidrags restancer skal afskrives. Der er endvidere enighed om, at muligheden for at opkræve gebyr i forbindelse med inddrivelse af A-bidrag skal vurderes nærmere.

Ny lovgivning

Parterne er enige om, at de økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne af ny lovgivning skal være klarlagt før ny lovgivning sættes i kraft. Hjemmestyret vil således styrke og synliggøre de overordnede politiske initiativer gennem udarbejdelse af et årligt initiativ- og lovprogram. Hjemmestyret vil inddrage KANUKOKA i processen med konsekvensberegninger af forslagene i det lovprogram, der skal udarbejdes i 2003, og som skal behandles på Landstingets efterårssamling i 2003 og forårssamling i 2004.

I sager hvor KANUKOKA er høringspart er Landsstyret og KANUKOKA enige om, at der bør gives en høringsfrist på minimum 4 uger. I sager af væsentlig betydning for Kommunerne vil Landsstyret tilstræbe at høringerne ikke ligger i juli måned.

Vidtgående Specialundervisning

Parterne erkender at udgifterne til vidtgående specialundervisning som i dag afholdes af Hjemmestyret er meget ulige fordelt mellem kommunerne.

Parterne er derfor enige om at man ved en overdragelse af ansvaret for den vidtgående specialundervisning skal forberede omlægningen på en sådan måde, at omlægningen ikke får store økonomiske konsekvenser for enkelt kommuner. Dette kan evt. ske ved en justering af de tilskudskriterier, som er gældende i bloktilskudsmodellen. Parterne er dog fortsat enige om, at tildelingskriterierne for bloktilskuddet skal være enkle og gennemskuelige.

Renovering af kloaker

Parterne er enige om, at den uvildige undersøgelse af restlevetiden på kloaknettet som blev offentliggjort i 2002 ikke alene kan danne grundlag for en genforhandling af kompensationen til kommunerne. Det er derfor aftalt, at genforhandlingen først finder sted i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne for 2004 og at KANUKOKA som baggrund for forhandlingerne tager kontakt til kommunerne med henblik på at tilvejebringe oplysninger der kan danne baggrund for en revurdering af rapportens konklusioner og forslag til en prioritering af bevillingerne til renovering af kloaker.

Vandfordelingsnet

Landsstyret og KANUKOKA indgik 15. oktober 1997 aftale om ny opgave- og byrdefordeling for byggemodning. I forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne for 2003 er det blevet konstateret, at der er uenighed om fortolkningen af dele af aftalen

Parterne er enige om, at der i 2002 nedsættes en arbejdsgruppe, som skal belyse muligheder og begrænsninger ved de eksisterende bevillinger til etablering af elfordelingsnet og vandfordelingsnet. Arbejdsgruppen får deltagelse af KANUKOKA, Økonomidirektoratet og IAPP

Instruktørbistand - selvbyggerhuse

Parterne sigter mod, at kommunerne igen kommer til at overtage opgaven med instruktørbistand til selvbyggerhuse. Der påbegyndes i 2002 forhandlinger mellem Landsstyremrådet for Boliger og Infrastruktur og KANUKOKA om vilkårene for en overdragelse af opgaven. Omkostningerne til instruktørbistand forventes at skulle følge det enkelte byggeri, hvorfor opgaven ikke forventes at indgå i bloktilskudsforhandlingerne i de kommende år.

Indberetning af statistik

Med baggrund i erfaringerne fra opbygning af en landsdækkende socialstatistik kan parterne konstatere, at indberetninger foretaget af de kommunale edb-leverandører er lettest tilgængelige og giver Grønlands Statistik den bedste mulighed for at kunne behandle og videreformidle data så effektivt som muligt.

Med baggrund i disse erfaringer samt et ønske om at lette kommunernes indberetningsbyrde skal det foreslås at en række dataudtræk foretages som en samlet opgave af de kommunale edb-leverandører.

Parterne er derfor enige om, at der i forbindelse med aftalen skal afsættes 100.000 kr., som skal anvendes til dette formål. Midlerne skal udmøntes af Økonomidirektoratet efter høring i KANUKOKA.

Forhandlings- og aftalenævn

Parterne forventer inden udgangen af 2002 at indgå en aftale om et udvidet samarbejde på aftale- og forhandlingsområdet, som træder i stedet for det lovforslag, som blev fremsat på landstinget forårssamling 2002, men ikke vedtaget af landstinget.

Samarbejdsaftalen vil omfatte de samme områder som lovforslaget.

Parterne er endvidere enige om, at der i forbindelse med aftalen skal afsættes 900.000 kr. med henblik på en styrkelse af bemanningen i Forhandlingsafdelingen. Landsstyret har derfor til hensigt at fremsætte et ændringsforslag til FFL 2003 indenfor Finanslovens rammer, som indebærer, at den af KANUKOKA ønskede opprioritering af afdelingen kan finde sted.

Landstingets godkendelse

Indholdet i denne aftale afhænger på en række punkter af Landstingets behandling af Landsstyrets lov- og forordningsforslag bl.a. forslag om ændring af landstingsforordning om offentlig pension, ændring af landstingsforordning om leje af boliger, ændring af landstingsforordning om børn og unge og forslag til finanslov 2003. Såfremt behandlingen i Landstinget giver anledning til væsentlige ændringer, vil der blive optaget nye forhandlinger mellem parterne.

Nuuk, den 20/9-2002

Augusta Salling
Landsstyremedlem for Økonomi

Jens-Lars Fleischer
Formand for de Grønlandske Kommuners
Landsforening